

Yeniden İşlevlendirilen Geleneksel Konutların Özgün Değer- Çağdaş Kullanım Bağlamında Mekânsal ve Yapısal Analizi: Muğla Örneği

Ayşenur Beken¹ Zeynep Simay Gümüüşlü² Öncü Başoğlan Avşar³

Özet

Yeniden işlevlendirme; kullanılmayan tarihi bir yapıya, özgün mekânsal ve yapısal özellikleri ile uyumlu çağdaş bir işlev vererek yaşatılmasını sağlayan bir koruma biçimidir. Yeni işlev belirlenirken yapının taşıdığı mimari, sosyal, kültürel ve çevresel değerlerin dikkate alınması, yapının özgünlüğünün bozulmadan geleceğe aktarılması çok önemlidir. Muğla kent merkezi antik dönemden bugüne sürekli yerleşim gören, Beylikler, Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemi kentleşme biçimlerini özgün olarak günümüze taşıyan ve özellikle Osmanlı Dönemi geleneksel konut dokusunu özgün mekânsal karakterleriyle yaşatabilen canlı bir miras şehridir. “Kentsel Sit Alanı” olarak koruma altına alınmış geleneksel dokuda 406 adet tescilli, 534 adet asal yapı bulunmaktadır ve özellikle ticari alt merkez içinde ve yakınında bulunan tarihi yapıların hızla işlev değiştirdiği ve/veya yeni işlevler verilerek korunduğu izlenmektedir. Kentte giderek yaygınlaşan yeniden işlev vererek koruma müdahalesinin nasıl uygulandığı ve sonuçlarının etkinliği ise henüz bilinmemektedir. Bu çalışma kullanım dışı kalmış ve çağdaş bir işlev verilerek müdahale görmüş tarihi yapıların özgünlüğünü ne ölçüde sürdürebildiği üzerinedir. Araştırma kapsamında Muğla Kentsel Sit Alanında bulunan 10 adedi özel sektör, 8 adedi kamu kullanımı ve mülkiyetinde olan toplam 18 adet yeniden işlevlendirilen tarihi yapı incelenmiştir. Çalışma 3 aşamalı olarak yürütülmüştür; birinci aşamada yapıların özgün mimari özelliklerini belgeleyen, çizim, fotoğraf vb. belgelere ulaşılmış, ikinci aşamada yapıların aldığı yeni işlevlerle beraber gördükleri müdahaleler, mevcut kullanım ve mekânsal değişim analizleri yapılmış, üçüncü aşamada ise kullanıcılara kapalı ve açık uçlu sorulardan oluşan sözlü anketler uygulanmıştır. Tüm aşamalardan elde edilen veriler her bir yapı özelinde ve karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Çalışmamız sonucunda yeni işlev tipleri, bu işlevlerin yapılarla uyum veya uyumsuzluk durumları, yeni işlevlerin sosyal, kültürel ve çevresel etkileri ile kullanıcı bakış açılarını içeren analiz paketleri elde edilmiştir. Bu analiz paketleri çağdaş koruma yaklaşımları ışığında yorumlanmış ve Muğla kenti başta olmak üzere, tarihi dokularda yeniden işlevlendirme uygulamasının yapılması durumunda karşılaşılabilecek olası sonuçlar ve çözümleri üzerine öneri setleri geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeniden İşlevlendirme, Geleneksel Konut, Muğla, Özgünlük, Sürdürülebilirlik

1. Giriş

Mimarlık, dönemin beraberinde getirdiği gelişmeleri, değişim ve dönüşümleri fiziksel biçimde topluma aktaran, gününün ihtiyaçlarına ve estetik kaygılarına göre şekillenen, döneminin kültürel, siyasi, sosyal birer temsilcisi olan önemli bir olgudur. Dünyada, teknoloji başta olmak üzere birçok değişimden etkilenen ve etkilendiği ölçüde mekansal karakterine de bu etkileri yansıtan bir eylemdir. Mimarlığın bu etki alanı içerisindeki dönüşümünü sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmesi için yapıları koruma yöntemlerinden biri olarak “yeniden işlevlendirme” yöntemi, oldukça tercih edilen bir konumda yer almaya başlamıştır. Dünyadaki değişimlerle birlikte insanların, yaşam koşullarının, tercih ve taleplerin, gerekliliklerin değişmesi de kaçınılmaz olmaktadır. Özgün işlevlerini sürdüren yapıların, günün konfor koşullarına adapte edilmesi ve yeni işlev verilen yapıların da işlevin gerektirdiği yapısal düzenlemeleri içermesi; tarihi yapılarımızın sürekliliğini

¹ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, bekennn@gmail.com

² Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, zeynepsimaygumuslu@gmail.com

³ Doç.Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, oncu.basoglan@gmail.com

*Bu çalışma, aynı adlı 1919B012101582 no'lu, TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı 2021/1 Döneminde kabul alan ve 2022 Kasım ayında tamamlanan araştırma projesinin sonuç çıktıları üzerinedir.

sağlarken gelecek nesillere aktarılmasına yardımcı olmaktadır (Yıldız, 2020). Dolayısıyla bu süreçte birlikte değişimler gösteren mimarlık kavramının da alt dalları olan yaklaşımlarda farklılıklar görülmeye başlanmıştır. Bunlardan biri olan yapıların korunmasına yönelik yaklaşımlar, güncel dünya akışında sürdürülebilirliğin büyük önem kazanması ile birlikte değişime uğramıştır. Mimarlığın eylem alanlarından biri olan koruma pratiğinde tarihi kültürel mirasın sürdürülebilirliği hem mimarlığı hem kültürel değerleri kapsamaktadır (Orhan & Yıldız, 2022). Kullanılarak yapıların korunması görüşü ile birlikte hem yapının değerleri geleceğe özgün biçimde aktarılabilir olması beraberinde getirecek hem de mevcut yapıların kullanımı ile birlikte doğal dünya düzenine daha az müdahale ile sürdürülebilirlik sağlanmış olacaktır. Yapıların özgün fonksiyonunun, kullanıcılarıyla devam ettirilmesi ve yeniden işlevlendirilen yapıların bölgede homojen bir biçimde dağılımının gerçekleştirilmesi, dokunun somut ve somut olmayan değerleriyle bir bütün olarak korunmasına yardımcı olacağından önemlidir (Kök & Uşma, 2022). Yapıların gelecek dönemlere özgün değerleri ile birlikte aktarılabilmesi de sonraki toplumların, geçmiş tarihini, yaşamışlıklarını görebilmesi ve farkında olarak değerleri koruyabilmesi adına oldukça kıymetlidir. Mimari değerlerin sürdürülebilirliğinin önem kazandığı günümüzde; yapıları ve eserleri koruyabilmek adına çeşitli koruma yöntemleri bulunmaktadır. Tarihi yapıları korumak ve yaşatabilmek adına sıkça tercih edilen bir yöntem haline gelen yeniden işlevlendirme yöntemi, bu araştırmanın konusunun merkezinde yer almaktadır.

Muğla kent merkezi bağlamında ele alınan Muğla kentsel sit alanı içerisinde tarihinde antik dönemlerden Beylikler, Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemi'ne tanıklık etmiş olduğu bilinmekle birlikte, özellikle Osmanlı Dönemi'nin geleneksel konut yapılarından örnekler barındırmaktadır. Türkiye genelinde tarihi yapıların ve alanların koruma işlemi adı altında çeşitli restorasyon aşamalarından geçerek yeniden işlevlendirilmesinde genel olarak turizm ve işletme konulu işlevler ile günümüze yeniden kazandırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Araştırma kapsamında ise bu olgu incelenmiş, geleneksel konut yapılarının yeniden işlevlendirilip günümüzde kullanılmaya devam etmesi ile birlikte güncel kullanımında özgün değerlerinin ne oranda korunduğu, yeni işlevinin yapıyla ne kadar uyumlu olduğu, yapıya yapılan müdahalelerin neler olduğu ve yapıyı nasıl etkilediği, kullanıcıların memnuniyeti ve yapıya yaklaşımları üzerine incelemeler yapılmıştır. Muğla kent merkezinde yer alan 18 adet geleneksel konut yapısı çalışmaya konu edilmiştir. Bu yapılar; Muğla Kültür Evi (Şerefefendiler Evi), Pabuç Bar, Alone Bar, Bahçe Ocakbaşı Restoran, Yörük Obaları Derneği (Hacı Kadı Evi), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Evi (Bağlamaçılar Evi), Menteşe Belediyesi Kültür Evi 2 (Kurs Merkezi), Balarısı Çocuk Bakımevi, Özel Düşler Anaokulu, Muğla Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Daire Başkanlığı Binası, Muğla Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü Binası, Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü Binası, Muğla Büyükşehir Belediyesi Turizm Gençlik ve Spor Daire Başkanlığı Binası (Özbekler Evi), Muğla Menteşe Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü Binası, Muğla Mimarlar Odası (Terzibaşoğlu Evi), Muğla İnşaat Mühendisleri Odası (Hancılar Evi), Muğla Vakfı Binası, Eget Vakfı Binası'dır. Yeniden işlevlendirilen bu geleneksel konutların her birinin yeni işlevinin ne olduğu, kimlerin mülkiyetinde olduğu, neden yeniden işlevlendirildiği, neden güncel işlevinin tercih edildiği, yeni işlevi ile birlikte mekansal organizasyonunun nasıl olduğu, yapının fiziksel gerekliliklerinin ne ölçüde sağlandığı, kullanıcılara ne kadar hitap ettiği, güncel durumda ne gibi ihtiyaçları olduğu gibi konularda araştırma gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ilerleyişi 4 aşamadan oluşmaktadır. Sırasıyla ifade edilecek olursa; yapının özgün mimari özelliklerini belirleyen belgelere ulaşım, yapının yeni işlevi ile birlikte güncel mekan analizleri, yapıların kullanıcıları ile görüşmeler ve değerlendirme aşaması olarak sıralanmaktadır.

2. Yöntem

Muğla kent merkezi bağlamında yürütülmüş olan, yeniden işlevlendirilen geleneksel konutların özgün değerleri ile günümüzdeki çağdaş kullanımları arasındaki mekansal uyum ve sürdürülebilir olma durumu incelemesinde; çalışma 4 aşamada yürütülmüştür. Birinci aşamada yapıların özgün mimari özelliklerini belgeleyen, çizim, fotoğraf vb. belgelere ulaşılmış, ikinci aşamada yapıların aldığı

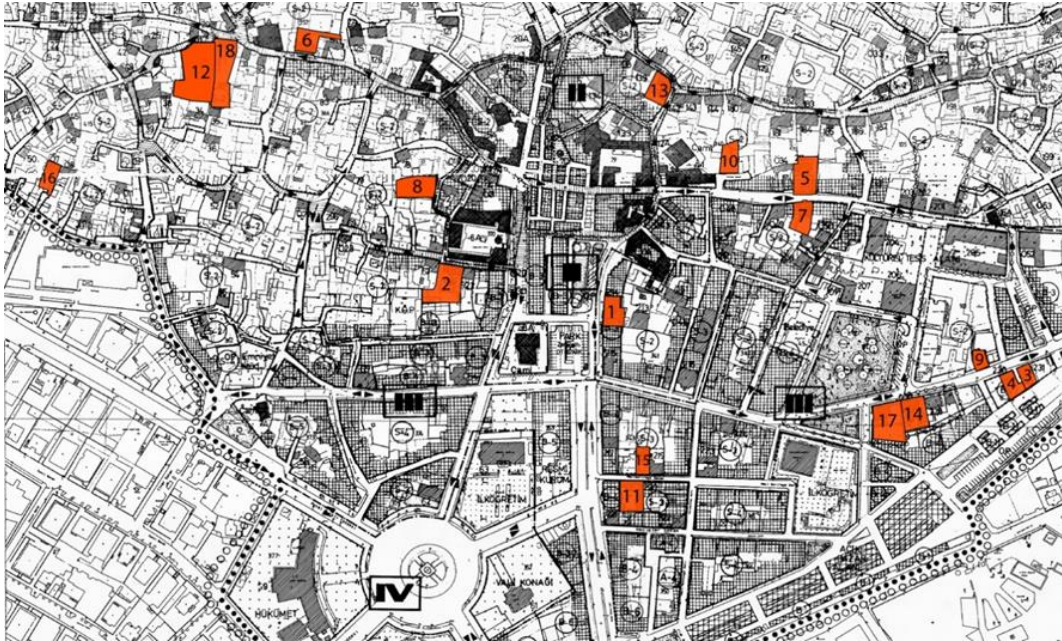
yeni işlevlerle beraber gördükleri müdahaleler, mevcut kullanım ve mekânsal değişim analizleri yapılmış, üçüncü aşamada ise kullanıcılara kapalı ve açık uçlu sorulardan oluşan sözlü anketler uygulanmış ve dördüncü aşamada ise elde edilen verilerin değerlendirilmesi konusunda sınıflandırmalar, yorumlamalar ve çözüm önerilerinden bahsedilmiştir.

Her bir aşama kendi içerisinde ayrıntılı olarak incelenecek olursa şu şekilde bir sıralama ortaya çıkmaktadır:

- 1- Yapının Özgün Mimari Özelliklerini Belirleyen Belgelere Ulaşım
  - 1.1. Yapı müellifleri veya belediye aracılığı ile yapının rölöve – restitüsyon – restorasyon çizimlerine ulaşılmıştır.
- 2- Yapının Yeni İşlevi ile Birlikte Mekansal Analizleri
  - 2.1. Yapıların kent içerisindeki konumları analiz edilerek diyagramları oluşturulmuştur.
  - 2.2. Yapıların geleneksel mekanları analiz edilerek diyagramları oluşturulmuştur.
  - 2.3. Ziyaret edilen yapıların anlık güncel eskizleri çizilmiştir.
  - 2.4. Ziyaret edilen yapılar fotoğraflanmıştır.
- 3- Yapıların Kullanıcıları ile Görüşmeler
  - 3.1. Yapıların sabit kullanıcıları ile görüşülerek işlev değişikliği ve sonrasındaki aktif kullanımları hakkında açık uçlu soru çalışması ve sözlü anket çalışması yapılmıştır.
- 4- Değerlendirme Aşaması
  - 4.1. Yeniden işlevlendirilen yapılar işlevlerine göre sınıflandırılmıştır.
  - 4.2. Yapılar özel veya kamu mülkiyetinde olma durumlarına göre sınıflandırılmıştır.
  - 4.3. Ulaşılan belgeler, mekânsal analizler ve yapı kullanıcıları ile yapılan görüşmeler sonucu elde edilen veriler çapraz yorumlanmıştır (karşılaştırmalı yorumlama).
  - 4.4. Yeniden işlevlendirilme yaklaşımının uygulanması sonucunda karşılaşılabilecek olası sonuçlar ve çözüm önerileri sunulmuştur.

3. Bulgular

Araştırmaya konu olan 18 tane yapının Muğla merkezindeki konumları haritalandırılarak gösterilmiştir (Şekil 1). Yapıların kent merkezindeki yerleşimleri, birbirleriyle olan ilişkileri harita üzerinden okunmaktadır.

Şekil 1 İncelenen Yapıların Kent içindeki Dağılımı (Yazar Arşivi-2022)

Daha sonra yapıların genel özellikleri tablolaştırılmıştır. (Tablo 1). Bu tablo içerisinde; yapı isimleri, yapıların özel mi yoksa kamuya mı ait oldukları, eski ve yeni işlevleri, sofa tipleri ve geleneksel mekanlarının kullanım durumları işlenmiştir. Tablo-1'e bakıldığında 10 tanesi özele 8 tanesi kamuya ait olmak üzere toplam 18 tane yapının incelendiği fakat 3 tane yapının verilerine ulaşılmadığı görülmüştür. Geriye araştırılan 15 tane yapı kalmıştır. 8 tanesi özele, 7 tanesi kamuya ait bu yapılardan; 5 tanesi işletme, 4 tanesi devlet dairesi, 4 tanesi sivil toplum kuruluşu, 2 tanesi de eğitim yapısıdır. Konutların, ana yapı, avlu ve müstemilat gibi geleneksel mekanlarının kullanım durumu verilmiştir. Hangi mekanda asıl işlev ya da başka işlevler kullanılıyor, hangi mekanların aktif ya da pasif olduğu gibi bilgiler işlenmiştir. Tabloya bakıldığında göze çarpan en önemli bilginin, konutlara verilen yeni işlevin; ana yapıda değil de avluda aktif olarak kullanıldığı yapıların hepsinin işletme yapısı olduğu görülmektedir. Yapıların genel özellikleri incelendikten sonra daha özele inilerek birbirinden bağımsız olacak şekilde detaylı incelemeler yapılmış ve bu incelemeler anket sonuçlarıyla beraber değerlendirilerek her yapının kendine ait olumlu-olumsuz yönleri ortaya konulmuştur:

Tablo1 İncelenen Yapıların Genel Özellikleri

Yapı grubu	Yapı isimleri	Eski İşlev	Yeni İşlev	Plan tipi	Geleneksel Mekan Kullanım Durumu		
					Ana Yapının Yeni İşlevde Kullanım Durumu	Avlunun Yeni İşlevde Kullanım Durumu	Müstemilatın Yeni İşlevde Kullanım Durumu
Kamuya Ait Yapılar	Muğla Kültür Evi (Şerefendiler Evi)	Konut	İşletme (Kafe)	Açık Sofa	Pasif (Müze)	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Aktif (Islak Hacim)
	MSKÜ (Bağlamacılar Evi)	Konut	Eğitim	Açık Sofa	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Aktif (Etkinlik + Dinlenme)	Kısmen Aktif (Islak Hacim + Ofis)
	Men. Bel. Kültür Evi 2 (Kurs Merkezi)	Konut	Eğitim	Kapalı Sofa	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Aktif (Dinlenme)	Aktif (Islak Hacim + Derslik + Sergi Alanı)
	Muğla Valiliği YIKOP Binası	Konut	Devlet Dairesi	Kapalı Sofa	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Aktif (Dinlenme)	Aktif (Islak Hacim + Depo)
	Muğla Röl. Anıtlar Müd. Binası	Konut	Devlet Dairesi	Kapalı Sofa	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Aktif (Dinlenme)	Aktif (Islak Hacim + Arşiv + Ofis)
	Muğla K.V. K. Bölge Müd. Binası	Konut	Devlet Dairesi	-	-	-	-
	Muğla Büyükşehir Bel. (Özbekler Evi)	Konut	Devlet Dairesi	Açık Sofa	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Aktif (Dinlenme)	Aktif (Islak Hacim)
	Muğla Mentеше Bel. Fen İş. Müd. Binası	Konut	Devlet Dairesi	Kapalı Sofa	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Aktif (Dinlenme)	Aktif (Islak Hacim)

Yapı grubu	Yapı isimleri	Eski İşlev	Yeni İşlev	Plan tipi	Geleneksel Mekan Kullanım Durumu		
					Ana Yapının Yeni İşlevde Kullanım Durumu	Avlunun Yeni İşlevde Kullanım Durumu	Müştemilatın Yeni İşlevde Kullanım Durumu
Özeli Yapılar	Pabuç Bar	Konut	İşletme (Bar)	Kapalı Sofa	Kullanılmıyor	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Kısmen Aktif (Islak Hacim + Depo)
	Alone Bar	Konut	İşletme (Bar)	Kapalı Sofa	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Müştemilatı Yıkılmış
	Bahçe Ocakbaşı Restoran	Konut	İşletme (Restoran)	Kapalı Sofa	Kullanılmıyor	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Aktif (Islak Hacim)
	Yörük Ob. Der. Evi (Hacı Kadı Evi)	Konut	İşletme (Kafe)	Kapalı Sofa	Pasif (Müze)	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Kullanılmıyor
	Balarısı Çocuk Bakımevi	Konut	Eğitim	-	-	-	-
	Özel Düşler Anaokulu	Konut	Eğitim	-	-	-	-
	Muğla Mim. Od. Binası (Terzibaşıoğlu Evi)	Konut	Sivil Toplum Kuruluşu	Açık Sofa	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Aktif (Etkinlik + Dinlenme)	Aktif (Islak Hacim + Toplantı Odası)
	Muğla İnş. Müh. Od. Binası (Hancılar Evi)	Konut	Sivil Toplum Kuruluşu	Kapalı Sofa	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Aktif (Dinlenme)	Aktif (Islak Hacim + Toplantı Odası)
	Muğla Vakfı Binası	Konut	Sivil Toplum Kuruluşu	Kapalı Sofa	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Pasif (Dinlenme)	Müştemilatı Yıkılmış
Eget Vakfı Binası	Konut	Sivil Toplum Kuruluşu	Kapalı Sofa	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Aktif (Yeni İşlevin Asıl Mekanı Olarak)	Kullanılmıyor	

3.1. Muğla Kültür Evi:

Kurum: Kamu

Ana Yapı: Müze

Avlu: Kafe

Bakım Düzeyi: Avlu İyi,

Ana Yapı İyi

-Müze oluşu olumlu, fakat yeterince kullanılmamasından kaynaklı ana yapının boş kalıyor olması olumsuzdur.

-Kamu tarafından işletilen bir işletme oluşu olumludur.

-Kapalı mekan olmaması, sadece avluyu kullanması ve kapasitenin yetersiz gelmesi, kışın avluda ısıtma probleminin yaşanması olumsuzdur.

-Masraflarının kamu tarafından karşılanıyor olması, bu sebeple de ana yapının ve avlunun bakımlı olması olumludur.

Değerlendirme: Kapalı bir mekana ihtiyaç duymaktadır. Kafe ve müze işlevinin birbirinden bağımsız kullanılması gözden geçirilmelidir. İşlevlerin birbirlerinden besleneceği şekilde beraber kullanılması düşünülmelidir.

3.2. Pabuç Bar:

Kurum: Özel

Ana Yapı: Boş-Depo

Avlu: Bar

Bakım Düzeyi: Avlu İyi

Ana Yapı Kötü

-Bar işlevinin ana yapının mekanlarına uyum sağlayamaması ve bakımının yapılamaması yüzünden ana yapının kapatılması olumsuz

-Avlu kullanımı ve kapalı mekan girişimi olumlu fakat kapasitenin yetersiz gelmesi ve ısınma problemlerinin yaşanması olumsuz

-Kiracının masrafları karşılayamaması ve bu sebeple ana yapının restore edilememesi olumsuz

Değerlendirme: Ana yapı kamu desteği ile restore edilmelidir. Ya yapının değerlerine zarar vermeden mekan işlevlere göre adapte edilmelidir ya da özgün mekanlara uyum sağlayacak bir işlev önerilmelidir.

3.3. Alone Bar

Kurum: Özel

Ana Yapı: Bar

Avlu: Bar

Bakım Düzeyi: Avlu İyi

Ana Yapı İyi

-Bar işlevini mekanlara adapte edebildiği için olumlu

-Hem ana yapıyı hem de avluyu aktif kullanması olumlu

-Bakımlarının düzenli yapılıyor oluşu olumlu

-Soba kullanıldığından dolayı ısıtma sorunu yaşamaması olumsuz

Değerlendirme: Kalorifer, doğalgaz, klima gibi ısıtma araçları için izin alınmasının zor olması hem de maliyetli olmasından kaynaklı bu sorun çözülememiştir. Bu gibi izinler, gerekli kurumlarca daha kolay verilmeli ve maliyet konusunda da destek sağlanmalıdır.

3.4. Bahçe Ocakbaşı

Kurum: Özel

Ana Yapı: Boş

Avlu: Restoran

Bakım Düzeyi: Avlu Orta

Ana Yapı Kötü

-Ana yapının bakım masrafları ve kullanıcı tercihleri sebebiyle yeni işlevde kullanılmıyor oluşu ve boş kalması olumsuz

-Yapının işleve uydurulmaya çalışılmasıyla özgün planının değiştirilmesi ve buna rağmen kullanılmaması olumsuz

-Üstü muşambayla örtülen avlunun kapalı bir mekan arayışının olması fakat ana yapının bakımının maddi yetersizliklerden dolayı yapılamaması olumsuz

-Avluda ısıtma problemlerinin yaşanması olumsuz

Değerlendirme: Küçük özel işletmelerde yüksek bakım masraflarını kişi karşılayamadığından kamu aracılığıyla maddi destek sağlanmalı ve problemler çözüme kavuşturulmalıdır.

3.5. Yörük Obaları Derneği

Kurum: Özel-Stk

Ana Yapı: Müze

Avlu: Kafe

Bakım Düzeyi: Avlu Orta

Ana Yapı Kötü

-Ana yapının müze işlevinde olması olumlu fakat pasif kalması olumsuzdur.

-Avlunun kafe işlevinde olması olumlu fakat bakımsız olmasından dolayı fazla kullanıcısının olmaması olumsuz

Değerlendirme: Restorasyona ihtiyacı olan yapının masraflarının kamu tarafından desteklenmesi gerekmektedir. Yörük kültürünü tanıtan müze işlevinin, kafe işleviyle beraber harmanlanıp daha aktif bir işleyişe sahip olması sağlanmalıdır.

3.6. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Evi (Bağlamacılar Evi) Kurum: Kamu

Ana Yapı: Eğitim, Kültür

Avlu: Dinlenme Alanı

Bakım Düzeyi: Avlu Orta

Ana Yapı Kötü

-Ana yapının eğitim amaçlı kullanılması olumlu

-Geleneksel mekan kullanımlarını işlevlere göre değerlendirebilmesi, yapısını, avlusunu, sofasını nitelikli kullanabilmesi olumlu

-Geniş alanda etkinliklere ev sahipliği yapsa da doğrudan bir işlevi olmadığı için aktif kullanıma sahip olmaması olumsuz

-Bakım masraflarının kamu tarafından karşılanıyor oluşu olumlu ve düzenli bakımlarının yapıyor oluşu olumlu

-Klimalı olduğundan dolayı ısı problemi yaşamaması olumlu

Değerlendirme: Yapıya verilen işlev bir alanda özelleştirilmeli, sürekli kullanımının sağlanacağı bir amaç ile işlevi yeniden düzenlenmelidir. Fakat bu çok yönlü kullanımını da kaybetmemelidir.

3.7. Kültür Evi 2 (Kurs Merkezi) Kurum: Kamu

Ana Yapı: Kurs Merkezi

Avlu: Dinlenme Alanı

Bakım Düzeyi: Avlu İyi

Ana Yapı İyi

-Ana yapının kurs merkezi, avlunun da dinlenme alanı olarak aktif kullanılması olumlu

-Yeni işlevini geleneksel mekanlara adapte edebilmesi olumlu

-Klima kullanıldığı için ısınma konusunda sıkıntı yaşanmaması olumlu

-Ses yalıtımının işlevden dolayı yeterli miktarda sağlanamaması olumsuz

-Bakım masraflarının kamu tarafından karşılanıyor olması ve düzenli bakımlarının yapıyor olması olumlu

Değerlendirme: Ses izolasyonu doğru bir şekilde yapılmalı ve böylece işlevin mekana tam anlamıyla uyum sağlayabilmesi sağlanmalıdır.

3.8. Muğla Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Daire Başkanlığı Binası

Kurum: Kamu

Ana Yapı: Devlet Dairesi

Avlu: Dinlenme Alanı

Bakım Düzeyi: Avlu İyi

Ana Yapı İyi

-Ana yapının devlet dairesi, avlunun da dinlenme alanı olarak aktif kullanılması olumlu

-Yeni işlevini geleneksel mekanlara adapte edebilmesi olumlu (Sofa kullanımı; ortak kullanım-bekleme alanı)

-Masraflarının kamu tarafından karşılanıyor olması ve bu sebeple de düzenli bakımının yapıyor olması olumlu

-Ses izolasyonu ile ilgili bir problem yaşamıyor oluşu olumlu

-Klima ve kalorifer olmasına rağmen ısınma probleminin çözülmemiş olması olumsuz

Değerlendirme: Isıtma probleminin üzerinde durulmalı ve problem çözüme ulaştırılmalıdır.

3.9. Muğla Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü Binası

Kurum: Kamu

Ana Yapı: Devlet Dairesi

Avlu: Dinlenme Alanı

Bakım Düzeyi: Avlu İyi

Ana Yapı İyi

-Ana yapının devlet dairesi, avlunun da dinlenme alanı olarak aktif kullanılması olumlu

-Yeni işlevini geleneksel mekanlara adapte edebilmesi olumlu (Sofa kullanımı; ortak kullanım-bekleme alanı)

-Masraflarının kamu tarafından karşılanıyor olması ve bu sebeple de düzenli bakımının yapılıyor olması olumlu

-Ses izolasyonu ile ilgili bir problem yaşamıyor oluşu olumlu

-Klima ve kalorifer olan yapıda ısınma probleminin olmaması olumlu

3.10. Muğla Büyükşehir Belediyesi Turizm Gençlik ve Spor Daire Başkanlığı Binası (Özbekler Evi)

Kurum: Kamu

Ana Yapı: Devlet Dairesi

Avlu: Dinlenme Alanı

Bakım Düzeyi: Avlu İyi

Ana Yapı İyi

-Ana yapının devlet dairesi, avlunun da dinlenme alanı olarak aktif kullanılması olumlu

-Yeni işlevini geleneksel mekanlara adapte edebilmesi olumlu (Sofa kullanımı; ortak kullanım-bekleme alanı, Oda kullanımı; bireysel çalışma alanı)

-Masraflarının kamu tarafından karşılanıyor olması ve bu sebeple de düzenli bakımının yapılıyor olması olumlu

-Ses izolasyonu ile ilgili problem yaşamaması olumsuz

-Klima kullanılan yapıda ısınma probleminin olmaması olumlu

Değerlendirme: Restorasyon ve bakım çalışmalarının yapılmasına rağmen ses izolasyonu konusunun çoğu yapıda çözülememiş olması durumu tekrar gözden geçirilmelidir. Bu konu üzerine farklı alternatifler geliştirilmelidir.

3.11. Muğla Menteşe Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü Binası

Kurum: Kamu

Ana Yapı: Devlet Dairesi

Avlu: Dinlenme Alanı

Bakım Düzeyi: Avlu İyi

Ana Yapı İyi

-Ana yapının devlet dairesi, avlunun da dinlenme alanı olarak aktif kullanılması olumlu

-Yeni işlevini geleneksel mekanlara adapte edebilmesi olumlu (Sofa kullanımı; ortak kullanım-bekleme alanı, Oda kullanımı; bireysel çalışma alanı)

-Masraflarının kamu tarafından karşılanıyor olması ve bu sebeple de düzenli bakımının yapılıyor olması olumlu

-Ses izolasyonu ile ilgili probleminin olmaması olumlu

-Kalorifer sistemi bulunan yapıda ısınma ile ilgili probleminin olmaması olumlu

3.12. Muğla Mimarlar Odası Binası (Terzibaşoğlu Evi)

Kurum: Yarı Özel

Ana Yapı: Stk Yapısı

Avlu: Dinlenme Alanı

Bakım Düzeyi: Avlu İyi

Ana Yapı İyi

- Ana yapının sivil toplum kuruluşu tarafından aktif kullanılması olumlu
  - Yeni işlevini geleneksel mekanlara adapte edebilmesi olumlu (Sofa kullanımı; ortak kullanım-bekleme alanı, Oda kullanımı; bireysel çalışma alanı)
  - Bakım masraflarını sadece oda yapısının kendisinin karşılamaya çalışıyor olmasından dolayı yetersiz kalması olumsuz
  - Ses izolasyonu ile ilgili problem yaşaması olumsuz
  - Klima ve petek kullanılmasına rağmen ısınma ile ilgili problem yaşaması olumsuz
- Değerlendirme: Gerekli bakım ve onarım masrafları devlet tarafından desteklenmeli, ses ve ısı problemleri yeterli kaynak sağlanarak çözümlenmelidir.

3.13. Muğla İnşaat Mühendisleri Odası Binası (Hancılar Evi)

Kurum: Yarı Özel

Ana Yapı: Stk Yapısı

Avlu: Dinlenme Alanı

Bakım Düzeyi: Avlu İyi

Ana Yapı İyi

- Ana yapının sivil toplum kuruluşu tarafından aktif kullanılması olumlu
  - Yeni işlevini geleneksel mekanlara adapte edebilmesi olumlu (Sofa kullanımı; ortak kullanım-bekleme alanı, Oda kullanımı; bireysel çalışma alanı)
  - Bakım masraflarını sadece oda yapısının kendisinin karşılamaya çalışıyor olmasından dolayı yetersiz kalması olumsuz
  - Ses izolasyonu ile ilgili problem yaşaması olumsuz
  - Isınma ile ilgili problem yaşaması olumsuz
- Değerlendirme: Gerekli bakım ve onarım masrafları devlet tarafından desteklenmeli, ses ve ısı problemleri yeterli kaynak sağlanarak çözümlenmelidir.

3.14. Muğla Vakfı Binası

Kurum: Yarı Özel

Ana Yapı: Stk Yapısı

Avlu: Dinlenme Alanı

Bakım Düzeyi: Avlu Orta

Ana Yapı İyi

- Ana yapının sivil toplum kuruluşu tarafından aktif kullanılması olumlu
  - Avlunun aktif kullanılmaması olumsuz
  - Yeni işlevini geleneksel mekanlara adapte edebilmesi olumlu (Sofa kullanımı; ortak kullanım-bekleme alanı, Oda kullanımı; bireysel çalışma alanı)
  - Bakım masraflarını kişilerin kendilerinin karşılaması ve buna rağmen ses ve ısı yalıtımı ile ilgili sorun yaşamamaları olumlu
- Değerlendirme: Avluyu kullanma durumu için yapılacak müdahalelere, ilgili kurumlarca izin verilmesi gerekmektedir. Bu aşamaların ilerlemesi kolaylaştırılmalı, gerekli işlemler için süreçler hızlandırılmalı, işler zora sokulmamalıdır. Yasalar ve kurallar gerekli müdahalelere -avlunun işleve uyum sağlayabilmesi için- izin vermelidir.

3.15. Eget Vakfı Binası

Kurum: Yarı Özel

Ana Yapı: Stk Yapısı

Avlu: Dinlenme Alanı-Ekim Alanı

Bakım Düzeyi: Avlu Orta

Ana Yapı Orta

- Ana yapının ve avlunun sivil toplum kuruluşu tarafından aktif kullanılması olumlu

-Yeni işlevini geleneksel mekanlara adapte edebilmesi olumlu (Sofa kullanımı; ortak kullanım-bekleme alanı, Oda kullanımı; bireysel çalışma alanı, Avlu kullanımı; bahçe)

-Müştemilatların atıl bırakılması olumsuz

-Bakım masraflarını vakıf aracılığıyla kişilerin kendilerinin karşılaması ve yetersiz kalması olumsuz

-Isıtma ve ses izolasyonunun yetersiz oluşu olumsuz

-Mekan kapasitesinin yetersiz oluşu olumsuz

Değerlendirme: Mekanın yetersiz olma durumu, müştemilatların restore edilerek yeniden kullanıma kazandırılmasıyla çözülebilir. Bunun için gerekli bakım onarım maliyetlerinin desteklenmesi gerekmektedir. Ana yapının ısıtma ve ses sorunu da gerekli bakım onarımla çözülmeli, sobadan farklı bir araca başvurulmalıdır. Bakım masrafları devlet tarafından desteklenmeli ve yeterli kaynak sağlanmalıdır.

Tüm yapıların incelenmesi sonucunda elde edilen veriler çapraz yorumlanarak karşılaştırılmış ve yeniden işlevlendirilen Muğla geleneksel konutları hakkında bazı genel bulgular edinilmiştir:

- Özel işletmelerde ana yapının masraflarının tek başlarına karşılayabilme oranları çok düşüktür. Herhangi bir devlet desteği olmayan yapıların, devlet desteği alan yapılara oranla gerekli bakımları yapılamamaktadır.

- Yapı bakım masrafları karşılanabilirse yeni işlev için çoğunlukla ana yapının kendisi kullanılmaktadır. Fakat yapı bakım masrafları karşılanamıyorsa genelde ana yapı kullanımı terk edilmekte ve avlu kullanımına yönelinmektedir.

- İşletmelerin mutlaka bir kapalı alana ihtiyacı olmaktadır. Bunu ana yapı ile karşılamayanlar avluda kendileri kapalı bir alan oluştursalar da gerekli şartlar sağlanamamakta ve ihtiyaç yeterince karşılanamamaktadır.

- Özel yapılarda yapıya ne kadar iyi bakılırsa bakılsın ısıtma çoğunlukla problem olmaktadır. Çünkü yeni ısıtma sistemleri için kamu yapıları dışındaki yapılara gerekli izinlerin verilmesi zorlu bir süreç olmakta ve ısıtma masraflarının yükü fazla olduğu için devlet desteğine ihtiyaç duyulmaktadır.

- Müze işlevleri ne kadar iyi bakılırsa bakılsın kendi işlevini yeterince yerine getirememektedir. Yapıyı yaşatabilmek adına müze işlevi verilecekse müzecilik anlayışı yeniden gözden geçirilmelidir.

- Devlet dairelerinin neredeyse hepsi yeni işlevini geleneksel yapıya adapte edebilmeyi başarmışlardır. Geleneksel mekan kullanımları günümüz işlevlerine göre uyarlanmış, bazen basit değişikliklerle bazen de hiç değişikliğe uğramayarak özgün değerlerini korumuş ve sürdürülebilirliklerini sağlamışlardır.

- Kamu kurumlarında tüm masraflar devlet tarafından karşılanırsa bile ses izolasyonunda problem görülebilmektedir. Bunun sebebi restorasyon aşamasında ses yalıtımı için kesin çözümün elde edilememiş olmasıdır.

- Yarı özel kuruluşlar olan stkların çoğunluğu devlet desteği göremediği için maddi sıkıntı çekmekle birlikte özel yapılara oranla bakım masraflarını daha iyi karşılayabilmekte ve bir topluluk kuruluşu olduğu için bakımları daha iyi yapılmaktadır.

- Yeniden işlevlendirme sürecinde en önemli problem maddi destek sıkıntısıdır.

- Maddi anlamda desteklenemeyen yapılar yeterli hizmeti sunma konusunda eksik kalmakta ve dolayısıyla kullanıcıların memnuniyeti azalmaktadır.

- İşlevin ne olduğundan ziyade, işlevin hangi kurum ve kuruluşlara bağlı olduğu yapının sağlıklı biçimde ayakta kalabilmesi konusunda en önemli etkidir.

- İşlev özeline inildiğinde de yapı kullanıcıları bağlamında özel yapılar kamuya açık işlevler edinirken, kamu yapıları (işletme işlevi hariç) yalnızca sabit kullanıcıya yönelik işlevler edinmiştir.

Tablo 2 İncelenen Yapıları Gösterir Tablo

Yapı Adı	Fotoğrafı	Konumu (Bölge Analizi)	Eski İşlevi	Yeni İşlevi	Bağlı Olduğu Kuruluş
Mimarlar Odası			Geleneksel Konut	Sivil Toplum Kuruluşu	Özel
İnşaat Mühendisleri Odası			Geleneksel Konut	Sivil Toplum Kuruluşu	Özel
Muğla Vakfı			Geleneksel Konut	Sivil Toplum Kuruluşu	Özel
Eğret Vakfı			Geleneksel Konut	Sivil Toplum Kuruluşu	Özel
Özbekler Evi			Geleneksel Konut	Devlet Dairesi	Kamu
Fen İşleri Daire Başkanlığı			Geleneksel Konut	Devlet Dairesi	Kamu
Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü			Geleneksel Konut	Devlet Dairesi	Kamu
Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı (YİKOB)			Geleneksel Konut	Devlet Dairesi	Kamu
MSKÜ Sanat Evi			Geleneksel Konut	Üniversite Birimi (Eğitim)	Kamu
Menteşe Belediyesi Kafe (Kurs Merkezi)			Geleneksel Konut	Kurs Merkezi (Eğitim)	Kamu
Bahçe Ocakbaşı			Geleneksel Konut	Restoran (İşletme)	Özel
Kültür Evi			Geleneksel Konut	Kafe (İşletme)	Kamu
Yörük Obaları Derneği			Geleneksel Konut	Kafe (İşletme)	Özel
Pabuç Kafe			Geleneksel Konut	Bar (İşletme)	Özel
Alone Bar			Geleneksel Konut	Bar (İşletme)	Özel

Yapı Adı	Vaziyet	Zemin Kat Planı (Orijinal)	Plan Eskizi	Sofa Tipi	Avlu Büyüklüğü	İşleve Bağlı Mekan Kullanımı
Mimarlar Odası				Açık Sofa	90 m ²	Ana Yapı: Esas İşlev Avlu: Dinlenme + Etkinlik
İnşaat Mühendisleri Odası				Kapalı Sofa	109 m ²	Ana Yapı: Esas İşlev Avlu: Dinlenme
Muğla Vakfı		Çizim Bulunmamaktadır		Kapalı Sofa	198 m ²	Ana Yapı: Esas İşlev Avlu: Dinlenme + Otopark
Eget Vakfı		Çizim Bulunmamaktadır		Kapalı Sofa	805 m ²	Ana Yapı: Esas İşlev Avlu: Esas İşlev + Dinlenme
Özbekler Evi				Açık Sofa	213 m ²	Ana Yapı: Esas İşlev Avlu: Dinlenme
Fen İşleri Daire Başkanlığı				Kapalı Sofa	206 m ²	Ana Yapı: Esas İşlev Avlu: Dinlenme
Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü				Kapalı Sofa	194 m ²	Ana Yapı: Esas İşlev Avlu: Dinlenme
Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı (YİKOB)				Kapalı Sofa	111 m ²	Ana Yapı: Esas İşlev Avlu: Dinlenme
MSKÜ Sanat Evi		Çizimlerine Erişilememiştir		Açık Sofa	131 m ²	Ana Yapı: Esas İşlev Avlu: Dinlenme + Etkinlik
Menteşe Belediyesi Kafe (Kurs Merkezi)				Kapalı Sofa	187 m ²	Ana Yapı: Esas İşlev Avlu: Dinlenme
Bahçe Ocakbaşı		Çizimleri Bulunmamaktadır		Kapalı Sofa	112,5 m ²	Ana Yapı: Kullanım Dışı Avlu: Esas İşlev
Kültür Evi				Açık Sofa	263 m ²	Ana Yapı: Müze Avlu: Esas İşlev
Yörük Obaları Derneği				Kapalı Sofa	447 m ²	Ana Yapı: Esas İşlev - Müze Avlu: Esas İşlev
Pabuç Kafe		Çizimlerine Erişilememiştir		Kapalı Sofa	340 m ²	Ana Yapı: Depo Avlu: Esas İşlev
Alone Bar				Kapalı Sofa	75 m ²	Ana Yapı: Esas İşlev Avlu: Esas İşlev

4. Tartışma ve Sonuç

“Yeniden İşlenendirilen Geleneksel Konutların Özgün Değer – Çağdaş Kullanım Bağlamında Mekansal ve Yapısal Analizi: Muğla Örneği” başlıklı çalışmada anlaşılmıştır ki; yeniden işlevlendirme işlemi etkili ve sürdürülebilir bir koruma müdahalesi olmakla birlikte aynı zamanda tüm bağlamı ile

ayrıntılı düşünülmesi gereken, incelikli bir koruma yaklaşımıdır. Korumaya değer mimari müdahalelerde, yapının belge özelliklerini korumak ne kadar önemliyse, bir diğer yandan yapılan müdahalenin yapıyla uyumu da en az o kadar önemlidir (Açııcı & Konakoğlu, 2019). Yeniden işlevlendirmenin en önemli sonuçlarından biri olarak yapının güncel, çağdaş işlevler ile korunmaya çalışılıyor olması durumu; verilecek çağdaş işlevin yapıya uygun olmasını gerektirmektedir. Aksi takdirde yapının mekansal donanımları işlevle örtüşmediğinde, kullanıcı tarafından yapının mekansal organizasyonunu işleve uydurmak amacıyla değişimlere gidilmekte ve bu değişimler hem yapıya zarar verebilmekte hem de kullanıcıların mekan kullanım aktifliğini azaltarak memnuniyet oranlarını düşürebilmektedir. Bu süreçte hem kullanıcının aktif ve konforlu bir biçimde kullanabileceği hem de yapının özgün değerleri ile günümüze ve geleceğe aktarılabilen işlevler bulmak çok önemlidir. Bu bağlamda yapılara müdahale edilme oranlarını sınıflandırabilmek üzere; tarihi yapıları korumaya yönelik oluşturan yasaların, yapının kullanımı ve hangi yapı tipine ait olduğu sınıflandırılması özelinde ayrımlara gidilerek birtakım esneklikler sağlanabilmesi, kaçak yollarla yapılan müdahaleleri azaltma ve bu sebeple yapıları koruyabilme adına önemli bir adım olacaktır.

Çalışma kapsamında; yeniden işlevlendirilen geleneksel konut yapılarının yeniden işlevlendirilmesinin nedeni olarak totalde “yapıların tekrardan topluma kazandırılması” kaygısının güdüldüğü farkedilmiş ve bu yapıların kullanıcılarının tarihi bir yapıyı kullanıyor olmaktan genel anlamda memnun oldukları görülmüştür. Çalışma özelinde incelenen yapılardan yola çıkılarak; yapı mülkiyetinin özel kişi veya kamu kurumları üzerinde olması durumunun yapının mevcut bakım durumunu ve sıklığını, izolasyon sorunları ve çözümlerini ve bunlarla bağlantılı olarak kullanıcıların memnuniyet durumlarını etkilediği görülmüştür. Çoğunlukla kamu mülkiyetinde olan yapıların, özel kişilerce kullanılan yapılardan daha bakımlı olduğu, daha sık ve düzenli bakım yapılabildiği ve bu durumun da aslında resmi kurum ve kuruluşlara bağlı olmanın getirdiği ekonomik imkanlar ile sağlandığı sonucuna varılmıştır. Bu durumda kamu kurum ve kuruluşlarının, yeniden işlevlendirilen yapıları daha çok sahiplenmesi gerektiği ve kendi bünyesinde güncel olarak kullanarak korumasının yapılar için daha faydalı olacağı sonucuna varılmıştır. Yapıya yeni işlev verilirken; yapının mevcut imkanları ile verilen işlevin gereklilikleri arasında uyumsuzluklar yaşanması hem yapının özgün değeriyle korunmasına engel olmakla birlikte yapıyı fiziksel olarak koruyamadığı kadar manevi olarak da zarar vermekte hem de kullanıcının memnuniyetini düşürmektedir. Ancak böyle bir noktada da şu sorun ortaya çıkmaktadır: Kamu kurum ve kuruluşları mülkiyetinde yeniden işlevlendirilen yapıların fiziksel ihtiyaçları daha kapsamlı ve sürekli olarak karşılanabilirken, resmi kurum işlevleri veriliyor olması da toplumun her kesiminden bireylerin güncel olarak aktif ziyaret edebilecekleri mekanlar olmasını engellemektedir. Bu durumda da verilecek işlevlerin hem yapıyla hem de kullanıcıların deneyimleri ile birlikte düşünülmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Aynı şekilde benzer bir noktadan doğan başka bir sonuç ise; yapıların özgün değerlerinden biri olan avluların, kamu yapılarında çok daha temiz ve bakımlı iken özel yapılarda daha az bakımlı ama kullanıcısının deneyimleyebileceği bir mekan olması nedeni ile de daha aktif olarak kullanılıyor olması ayrı bir çelişkidir. Özel kişi ve kurumların mülkiyetinde olan geleneksel konutların avlularının işlevleri gereği işletme gibi işlevlerde daha aktif kullanılıyor olma durumunun, kullanıcı deneyimlerini arttırabilmek amacıyla gerekli kamu kurumları tarafından desteklenmesi gerektiği hatta belki de yapıların mevcut değerleri mücadele ettiği sürece bu işlevlerin kamu kurumları tarafından da verilebileceği üzerine bir sonuç çıktısı elde edilmiştir. Çünkü görülmüştür ki yapının özel veya kamu mülkiyetinde olması farketmeksizin işletme işlevinde olan yapıların avluları daha aktif biçimde kullanılmaktadır. Bir diğer yandan da geleneksel konutların özgün mekansal değerleri olan açık – kapalı sofa vb. mekanların, resmi daire işlevlerinde daha aktif biçimde kullanıldığı görülmüştür. Bunun sebebi olarak da resmi daire işlevi verilen yapılarda işlevi yapıya göre uyarılma, mekana göre işlevi organize etme gibi bir

eylem söz konusu olduğu söylenebilir. Buna aykırı olarak da çoğunlukla eğitim ve işletme yapılarında özgün mekansal değerlerin yeni işlevle birlikte kullanılamamasına bağlı olarak mekansal değişikliklere gittiği görülmüştür. Buna bağlı olarak işletme işlevinde yeniden işlevlendirilen geleneksel konut yapısının hangi işletme işlevinde olduğu da yapının kullanıcı yoğunluğunu etkilemektedir. Çalışma kapsamında incelenen bazı yapılarda ana yapının müze işlevi ile sergileniyor olması ve avlunun asıl aktif mekan olarak kullanılıyor olması durumu ise mevcut yapının farklı mekanlarına verilen farklı işlevlerin birbirlerini besleyemediği durumlarda bütünleşmemeleri durumu verilen yeni işlevlerle aralarındaki uyumsuzluğun göstergesi olarak ortaya çıkmıştır. İzolasyon problemleri ise; ekonomik imkan sağlamayan yapılarda ciddi ısı problemlerine dönüşürken, resmi daireler ve STK yapılarında ise malzemelerden kaynaklı olarak çoğunlukla ses iletiminin kontrolsüz olması olarak yorumlanmıştır.

Sonuç olarak; kamu yapıları çoğunlukla yeni işlevi ile birlikte içinde buldukları mekana uyum sağlamaya çalışırken, özel yapılar mekanı yeni işleve adapte etmeye çalışmışlardır. Dolayısıyla mekan kullanımlarında özel yapılar mekanı değiştirme, ekler yapma, mekanın kendisini kullanamama gibi problemler yaşarken; kamu yapıları işlevinin de getirdiği tek düzelikle mekan kullanımında daha az zorluk yaşamaktadır. Özellikle yapının hangi birime bağlı olduğu (özel veya kamu), yeni işlevinin ne olduğu, ekonomik imkanlarının ne olduğu, işlevine bağlı olarak kullanıcı kitlesinin kim olduğu ve yoğunluğu gibi etmenler, yapının geleneksel mekan kullanımlarında yeterliliğini, tercih edilebilirliğini, tanıtılabilirliğini, gerekli bakım – onarımı karşılayabilirliğini belirlemektedir ve tüm bunlara bağlı olarak da hem sabit kullanıcısının hem de ziyaretçilerinin memnuniyet oranını etkilemektedir. Bu sebeple geleneksel konutların yeniden işlevlendirilmesi sürecinde; başta Muğla kent merkezi olmak üzere, ileride yapılacak olan koruma çalışmalarında öncelikli olarak verilecek yeni işlev ile mevcut yapının uyumu üzerinde durulmalı, yapının özgün değerleri yok sayılmamalı ancak yapının kullanıcılarının yapıyı güncel olarak kullanacağı düşünülerek müdahalelerde bulunulmalı, kullanıcı kitlesine odaklanılarak memnuniyete önem verilmeli ve bu doğrultuda atılacak adımlarda kamu – özel farketmeksizin ilgili kurumlar tarafından gerekli imkanlar sağlanmalı ve desteklenmelidir. Gerekli durumlarda müdahaleleri yapıya özel olarak indirgeyebilmek adına, tarihi eserleri ve yapıları koruma adına yazılı yasalarda değişikliğe gidilmeli ve korunacak eser nitelikleri sınıflandırılarak her esere – yapıya aynı zorunlu müdahale yaklaşımları gerçekleştirilmelidir.

Bilgilendirme

“Yeniden İşlevlendirilen Geleneksel Konutların Özgün Değer-Çağdaş Kullanım Bağlamında Mekânsal ve Yapısal Analizi: Muğla Örneği” araştırması içerisinde yer alan yapılar incelenirken yapı kullanıcıları ile de görüşülmüştür. Yapıya verilen yeniden işlevin, yapıyla olan güncel durumu hakkında bilgi almak için anket çalışmaları ve röportajlar yapılmıştır. Bu sözlü çalışmamıza katılan ve araştırma içerisindeki diğer yardımcıları için; Saadettin Özbek, Selin Kılıç, Emre Şahin, Volkan Tamer, Cihan Şahin, Hatice Şule Gölcükler, Orhan Akcan, Tevfik Bayrak, Eylem Aydoğdu, Hafize Bilge Özyer, Kerem Ekinci, Mehmet Devrim, Adviyeye Onay, Özlem Çömez, Cemil Nadir Türedi, Atiye Durmaz, Yasemin Davutoğlu, Necla Dağ’a teşekkür ederiz. Proje süreci boyunca elde edilmesi gereken veriler için bize olan tüm destek ve teknik yardımları adına; Bülent Mavioglu, Esin Gençtürk Gümüş ve Kerem Ekinci’ye çok teşekkür ederiz. Ve son olarak, tüm proje araştırma ve yazım süreçlerinde bizimle beraber olan; akademik, teknik, psikolojik hiçbir desteğini bizden esirgemeyen; tecrübesiyle, projenin devamlılığı adına gereken ortamları bize oluşturan danışman hocamız, Doç. Dr. Öncü Başoğlu’na tüm destekleri adına yürekten teşekkür ederiz.

Kaynaklar

- Açııcı, F., Konakoğlu, Z.N., (2019), *TARİHİ YAPILARIN YENİDEN İŞLEVLENDİRİLMESİ: TRABZON MİMARLAR ODASI ÖRNEĞİ*, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 28, Sayı 2, s. 214-224
- Kök, D., Uşma, G., (2022), Yeniden Kullanım ve Özgünlüğünden Uzaklaştırılan Yerel Kimlik ve Mimari: Antakya Zenginler Mahallesi Örneği, *Turkish Studies* 17(3), s. 627-647
- Orhan, B., Yıldız, E., (2022), KORUMA KAVRAMININ BİLEŞENİ OLARAK YENİDEN KULLANIMIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE KATKILARI, *Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi*, 3(4), s. 44-63
- Yıldız, N., (2020), Geleneksel Konutta Yeniden Kullanım Kavramının Mekânsal Açıdan İncelenmesi: Zeynep Onbaşı Evi", *Online Journal of Art and Design, Cilt Numarası 8, Sayı Numarası 4, s. 175-187*
- Muğla Kültür Evi (Şerefefendiler Evi) yapısının tüm çizimleri; Muğla Koruma Uygulama ve Denetim Bürosu (KUDEB) arşivinden alınmıştır. Proje Müellifleri: Evrim Özen, Yeliz Durmaz
- Alone Bar yapısının tüm çizimleri; Refia Uçar Mimarlık arşivinden alınmıştır. Proje Müellifi: Refia Uçar
- Muğla Kültür Evi 2 (Kurs Merkezi) yapısının tüm çizimleri; Menteşe Belediyesi arşivinden alınmıştır. Proje Müellifi: Ebru Soydaş Çakır
- Muğla Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Daire Başkanlığı (YİKOB) yapısının tüm çizimleri; YİKOB arşivinden alınmıştır. Proje Müellifi: Cengiz Özkaya
- Muğla Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü yapısının tüm çizimleri; KUDEB arşivinden alınmıştır. Proje Müellifi: Yiğit Toprakçı
- Muğla Büyükşehir Belediyesi Turizm Gençlik ve Spor Daire Başkanlığı (Özbekler Evi) yapısının tüm çizimleri; KUDEB arşivinden alınmıştır. Proje Müellifi: Meral Oğuz
- Muğla Menteşe Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü yapısının tüm çizimleri; Menteşe Belediyesi arşivinden alınmıştır. Proje Müellifi: Atilla Düz
- Muğla Mimarlar Odası yapısının tüm çizimleri; Mimarlar Odası arşivinden alınmıştır. Proje Müellifi: Ebru Soydaş Çakır
- Muğla İnşaat Mühendisleri Odası yapısının tüm çizimleri; Babacan Güngör, E. E. (2018). MUĞLA KENTİNDE ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ MODERNLEŞME SÜRECİNİN KENT VE MİMARLIK ÖLÇEĞİNDE ARAŞTIRILMASI, (Yayımlanmış Yüksek Lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Isparta